

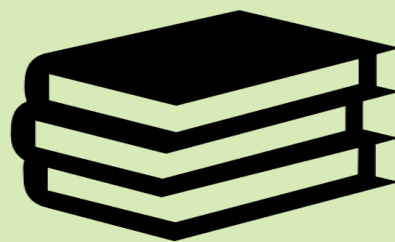
ОПОРНИЙ ЗАКЛАД ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
«ЛІДЕР»
КРАМАТОРСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

МАТЕРІАЛ ДО ВІРТУАЛЬНОЇ ВИСТАВКИ
«ЗОЛОТЕ СЛОВО ЗВОРУШЛИВОГО СЕРЦЯ:
ТВОРЧІСТЬ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ.
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ
ТВОРЧОСТІ» ДО 160-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ
НАРОДЖЕННЯ ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ

Мініпідручник
за новелою О. Кобилянської
«Valse melancolique»

*Підготувала вчитель української
мови та літератури ОЗЗСО
«Лідер», учитель-методист вищої
кваліфікаційної категорії*

Міщенко Наталія Анатоліївна

(1863-1942)

*Одна з перших
модерністів в українській
літературі, названа
народом **Гірською
орлицею**.*

*«Її покликанням і мрією
була музика, її улюбленим
композитором був
Фридерик Шопен».*

О. Мацяк

***«Мої особисті
переживання відігравали
немалу роль у моїх
писаннях».***

О. Кобилянська

*«Пишна троянда в саду
української літератури».*

М. Старицький

***«Я б хотіла, щоб усі
українці були орлами..».***

О. Кобилянська

ФАКТЧЕКІНГ

за біографією О. Кобилянської

(випереджальне завдання для учнів: спростувати або підтвердити подані вчителем факти з біографії письменниці)

Подія або факт, який треба довести або спростувати	Спростування або підтвердження факту
<i>Офіційна дата народження Ольги Кобилянської – 27 листопада 1863 року.</i>	Ні. Насправді це сталося 26-го листопада . За сімейними переказами, Ольга народилася пізно вночі з 26-го на 27 листопада у містечку Гурагумора (нині – Румунія).
<i>Родина Кобилянських інтернаціональна</i>	Так. Тато – українець, мати – напівполька, напівнімкеня.
<i>Кобилянська мала лише початкову освіту</i>	Так. Закінчила так звану нормальну школу в Кимпулунзі. 1-2 клас навчалася вдома під наглядом братів, а 3-4 відвідувала школу
<i>Література була її єдиним захопленням</i>	Ні. Ольга Кобилянська захоплювалася музикою, театром, живописом, верховою їздою, альпінізмом, спиритизмом.
<i>Сама освідчилася чоловікові в коханні</i>	Так. Осип Маковей настільки припав їй до серця, що саме цьому чоловікові Ольга зробила пропозицію спільно жити й почати життя спочатку.
<i>Кобилянська ніколи не хотіла мати родину, бо була емансипованою, незалежною жінкою.</i>	Ні. Ольга хотіла мати дітей. У своєму щоденнику вона розмірковує про те, як вийти заміж, мати дітей, віддати себе дитині, виховувати її. Але в житті все склалося інакше: вона не вийшла заміж, а мати дитину поза шлюбом для неї було неприйнятно.

<i>Родина Кобилянських була бідною.</i>	Ні. Вона заробляла творами, але не стільки, щоби вистачало на життя. Найбільше коштів було з утримання батька, оскільки Ольга не вийшла заміж. Після смерті батька Кобилянська успадкувала і гроші, і майно від своїх батьків. Вона була основною спадкоємицею, оскільки жила з батьками й допомагала їм.
<i>В Ольги Кобилянської ніколи не було власного будинку</i>	Ні. Довго в Ольги не було поняття “рідні стіни”, бо родина Кобилянських орендувала будинки. У їхній власності був лише маєток у с. Димка. І лише будинок у Чернівцях, де нині працює музей письменниці, Ольга купила за гонорар – за 9 томів творів, які видали в Харкові у 1927–1929 роках.
<i>Ользі Юліанівні таки довелося зазнати щастя материнства</i>	Так. В Ольги була названа донька й водночас племінниця. У її брата Олександра з’явилася позашлюбна дитина, яку не могли офіційно визнати батьки. Мати передоручила дитину татові. Так дівчинка опинилася на руках у сестер Кобилянських, а згодом її офіційно удочерила Ольга.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ДИКТАНТ

ЗА БІОГРАФІЄЮ О. Ю. КОБИЛЯНСЬКОЇ

- 1. Чому Ольга Кобилянська не мала вищої освіти?**
- 2. Хто мав найбільший вплив на письменницю?**
- 3. Чому не склалися стосунки в Ольги Кобилянської та Осипа Маковея?**
- 4. Як називався першій твір письменниці?**
- 5. Хто став першим літературним критиком Ольги Кобилянської?**
- 6. Під впливом кого Ольга Кобилянська стала писати українською мовою?**
- 7. Які стосунки були в Ольги Юліанівни з прийомною донькою Оленою?**
- 8. Практично кожен твір О. Кобилянської має свій саундтрек – про що це свідчить?**
- 9. Чому на пропозицію грати на сцені театру при товаристві «Руська бесіда» Ольга Кобилянська була змушена відмовитися?**
- 10. З ким у родині Ольга була найближчою?**
- 11. Чому матері відпускали завжди доньок на вечірки, дізнавшись, що там буде Ольга?**

12. Який висновок зробила Ольга Кобилянська, переживши всі труднощі під час Першої Світової війни?

НОБЕЛІА «VALSE MELANCOLIQUE»

(1898 р.)

ПАСПОРТ ТВОРУ

Літературний рід: епос.

Жанр: новела (музична новела).

Літературний напрям: модернізм.

Стильова течія: імпресіонізм і символізм.

Тема твору: розповідь про долі жінок трьох типів та вплив на них мистецтва.

Головна ідея: возвеличення незалежності й самодостатності жінки.

Особливості композиції твору:

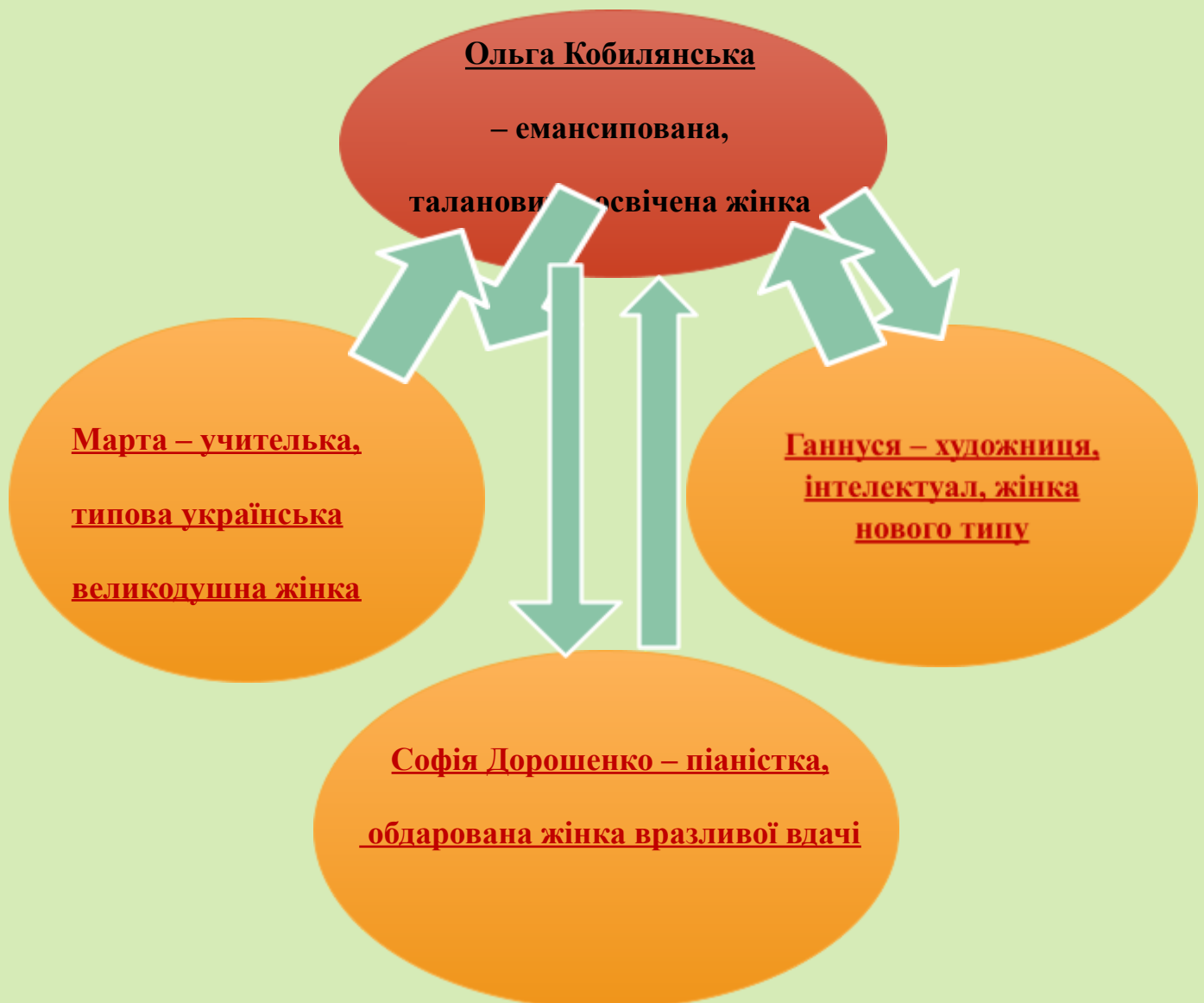
- ✓ вальс -лейтмотив твору;
- ✓ новела складається з трьох частин (1- міркування про кохання, історія художниці Ганни; 2- розповідь про любов до музики Софії Дорошенко, її кохання та життя; 3 - раптова смерть піаністки);
- ✓ новела співзвучна з меланхолійним вальсом.

Проблематика твору:

- ✓ сила впливу мистецтва на людину;

- ✓ феміністичний рух на Заході України наприкінці XIX століття;
- ✓ емансипація (незалежність жінки);
- ✓ утвердження самодостатності й незалежності творчої особистості – жінки.

АВТОБІОГРАФІЗМ НОВЕЛИ

Сюжетний ланцюжок твору

Майбутня вчителька Марта та художниця Ганнуся орендують квартиру одну на двох, але після підвищення господарями орендної плати починають шукати собі співмешканку.

На оголошення відгукнулася піаністка Софія, яка полонила дівчат душевним, майстерним виконанням вальсу Шопена.

Дівчата дізнаються про смерть матері Софії та сумну історію кохання дівчини. Коханий зрадив її. Дядько пообіцяв, що дасть гроші їй на навчання у Віденській консерваторії.

Після смерті матері дядько одружується й відмовляється фінансувати навчання дівчини музики, про що й повідомляє в листі. Софія трагічно сприйняла цю звістку, й обірвана струна стала останньою краплею: дівчина раптово померла.

Після смерті Софії Дорошенко Марта виходить заміж за коханого, народила сина, стала дбайливою дружиною та матір'ю. Ганна поїхала до Рима, де жила богемним життям, була у вільних стосунках із чоловіками, народила позашлюбну дитину й через 3 роки повернулася додому із дитиною без чоловіка.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ДИКТАНТ
ЗА ЗМІСТОМ НОВЕЛИ
«VALSE MELANCOLIQUE»

- 1. Чому дівчата шукали собі співмешканку?**
- 2. Кому дісталось фортепіано після смерті Софії Дорошенко?**
- 3. Від кого отримала листа Софія Дорошенко?**
- 4. Твори якого композитора згадано в новелі?**
- 5. Хто з дівчат відвідував курси?**
- 6. Хто був спольщеною німкенню?**
- 7. Де познайомилася Марта зі своїм коханим?**
- 8. Про що мріяла Марта?**
- 9. Чому Ганнуся вирушила до Рима?**
- 10. Що стало причиною смерті Софії?**
- 11. Чому дівчата були занепокоєні тим, хто буде їхньою співмешканкою?**
- 12. Хто познайомився із Софією Дорошенко першою?**

ТЕСТИ ЗА ЗМІСТОМ НОВЕЛИ

«VALSE MELANCOLIQUE»

1. У яких двох стильових течіях модернізму написано новелу «VALSE MELANCOLIQUE»:

А – символізм, неоромантизм;

Б – імпресіонізм, неоромантизм;

В – імпресіонізм, символізм;

Г – імпресіонізм, неореалізм.

2. Що роздратовувало Ганнусю в Софії Дорошенко:

А – м'який характер;

Б – гудзик, що теліпався на одній нитці, ходила і з покусаними рукавичками;

В – надмірна вразливість і чуттєвість;

Г – надмірне захоплення музикою.

3. Якої пори року померла Софія Дорошенко:

А – весна;

Б – літо;

В – осінь;

Г – зима.

4. Яка звістка приголомшила Софію Дорошенко:

А – від'їзд Ганни до Італії;

Б – вільні погляди Ганни щодо стосунків із чоловіками;

В – шлюб дядька;

Г – відмова дядька оплачувати навчання.

5. Кому з героїнь належать слова: «Я живу штукаю, і вона вдовольнює цілковито мою душу»

А – Марті;

Б – Софії;

В - Ганнусі;

Г – дівчині з курсів.

6. Через що страждала Марта:

А – через самотність;

Б – через надто активну та непередбачувану сусідку Ганну;

В – через кохання до викладача курсів;

Г – через те, що не могла знайти собі заняття в житті.

7. Де вперше побачила Софію Дорошенко Марта:

А – у консерваторії;

Б – у крамничці біля будинку;

В – на курсах;

Г – у галереї на виставці.

8. Про кого сказано в новелі такі слова: «Моя товаришка була з доброї родини і, хоч не розпоряджала великими фондами, була претензійна і розпещена»:

А – про Ганнусю;

Б – про Марту;

В – Софію;

Г – служницю.

9. «Мала двадцять і кілька років, була знімчена полька і брала своє заняття дуже поважно. Дразлива і химерна, коли малювала, була в щоденнім житті наймилішою людиною» , - про кого ці слова:

А – Марта;

Б – Софія;

В - служниця;

Г – Ганнуся.

10. Чому Софія Дорошенко мріяла поїхати за кордон:

А – щоб побачитися з дядьком;

- Б – підлікуватися;
В – вступити до консерваторії;
Г – подорожувати.

11. Чия зовнішність описана в рядках: «Була гарна сама собою. Ясна, майже попеляста блондинка, з правильними рисами й дуже живими блискучими очима. Збудована прегарно...»

- А - Софії;
Б – Ганни;
В – служниці;
Г – Марти.

12. Кому з дівчат лікарі заборонили займатися улюбленою справою:

- А – Ганні;
Б – Софії;
В – Марті;
Г - дівчині з курсів.

ЕСЕ (приклад)

Що робить жінку справді щасливою.

Щастя... Чи є воно насправді? Яке воно? Чи часто ми, жінки, живучи в стрімкому динамічному русі, в оточенні одвічних проблем нашого неспокійного світу, замислюємося над тим, що робить нас щасливими? Мабуть, ні. Ми живемо, насолоджуємося й страждаємо, мріємо й розчаровуємося, закохуємося й відчуваємо ненависть, прагнемо чогось й опускаємо руки в розпачі, але забуваємо вчасно зупинитися, щоб подумати, чи я щаслива. Жінка від природи своєї має бути щасливою й нести це щастя іншим: вона

кохає, зачаровує, дарує нове життя, часто жертвує собою, власними інтересами, своєю любов'ю захищає, оберігає, надихає, мотивує, дарує крила, при цьому має мету в житті, для її досягнення багато працює. Хіба це не справжнє щастя - відчувати себе потрібною, коханою й закоханою? Саме так розуміє щастя більшість із нас, саме так його розуміла й моя улюблена героїня новели Ольги Кобилянської «Valse melancolique» Марта. Для неї щастя – бути поруч із коханим, створити сім'ю, піклуватися про неї, але при цьому залишатися самодостатньою особистістю, займатися улюбленою справою, розвиватися, насолоджуватися мистецтвом. Саме так ми досягаємо гармонії, душевної рівноваги, які і є складовими щастя. Але є жінки, для яких щастя має зовсім інші грані: реалізувати себе, свої таланти й здібності, у невтомних пошуках власного місця в суспільстві знайти його, займатися тільки тим, що любиш, віддаватися улюбленій справі до кінця, як це робить художниця Ганна. Вона інтелектуал, творча особистість, для якої мистецтво – важливіше за кохання, родину, стосунки з чоловіками, і тільки перед мольбертом та фортепіано вона справді щаслива. При цьому вона захоплюється своєю подругою Мартою, вважаючи, що саме такі жінки «тримають лад у світі». Їхню талановиту співмешканку Софію щасливою робить лише музика, бо вона зазнала розчарування в коханні, утратила матір, і тільки мистецтво зігріває цю зболену душу, тільки в ньому вона вбачає красу й сенс свого існування. Для кожної із жінок у цьому творі, як і в житті, щастя – поняття неоднозначне, багатогранне, неоднакове, змінне. Залежно від того, як розуміємо поняття «щастя», ми

проживаємо своє життя, робимо найважливіший вибір, оточуємо себе певними людьми й речами, виокремлюючи найцінніше, найдорожче.

ПРОБЛЕМНІ ЗАПИТАННЯ ЗА ЗМІСТОМ НОВЕЛИ «VALSE MELANCOLIQUE»

- 1. Чому лейтмотивом твору став саме меланхолійний вальс?**
- 2. У новелі зображено три типи жінок: емансипована жінка-інтелектуал, вільна художниця Ганнуса, типова українська жінка, учителька Марта, Софія Дорошенко - талановита піаністка, але нещасна, беззахисна, чуттєва й вразлива жінка. Що пов'язує Ольгу Кобилянську з кожною героїнею?**
- 3. Кого б із героїнь новели ви хотіли мати за подругу й чому?**
- 4. Чим, на вашу думку, для Софії Дорошенко стали лист від дядька та обірвана струна фортепіано?**
- 5. Чим, на вашу думку, обумовлене ставлення до життя, мистецтва людей Ганнусі-художниці?**
- 6. Усі три жінки мають різні таланти, покликання, інтереси, характери, але чому ж тоді музика має однаково сильний вплив на всіх трьох?**

МИСТЕЦЬКА ВІТАЛЬНЯ

Прослухати вальси Шопена можна за покликанням:

Переглянути екранізацію новели «VALSE MELANCOLIQUE» режисера Б. Савченка(1990 р.) можна за покликанням:

